

Letnik XIV — Izvzemel po reditvi — vsak dan — 10.000, župnik
Franciška Anškoga 5
Kopriča — Duto
Izdajatelj in odgovorj...
Edinosti, — Tisk... Edinosti, — Narob...
Let. L. 52, — In celo leto L. 60, — Telefon uredništva in uprave 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 stotink — Oglasi se računajo v
Sirokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi izgorev in oblikovani po 40 stot;
osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 1. — Oglasi denarnih zavodov
mm po 1. 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj po 1. 2. — Oglasi
naravnosti in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Franciška Anškoga št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Trst in Jadran v slučaju ofenzive zaveznikov proti Rusiji

Pod tem naslovom je priobčil „Giornale d'Italia“ z dne 11. avgusta dopis iz Londona, ki razpravlja o predmetu, označenem v naslovu. Sveto izjavljajo je priredil dopisnik s posebnim ožrom na dve možnosti: v prvo, da zavezniki pohite Poljsko na pomoč; v drugo, da se pripravijo na verjetni slučaj, da ruska vojska preplavi Romunsko in Ogrsko. Na prvo možnost obeh dveh možnosti ni bilo soglasja. Četudi v angleških vojniških poglavjih, so optimisti do skrajnosti in menijo, da morejo povzročiti posezati s svojo roko; drugi pa so previdnejši in bi se hoteli izogniti nevarnim vojniškim preletit. Uspehi te politično-militaristične konference je bil odločilen za Lloyd Georgea, da se v tem svojim možnim vplivom zavzame, da za mirno poravnavo rusko-poljskega spora, čeprav bi tega poravnava strahotno ojačala boljševizem, bi državno avtoriteto Poljske sklenila v glavi viden in bi ojačala budno Nemčijo.

Lloyd George je prišel vlogi vsemu temu do zaključka: tudi če bi mogli premagati vse politične in gospodarske težave, bi stali pred ogromnim vprašanjem: kako bi mogli dejanski napad Rusiji? Ne... bi bila, če bi preko Gdanskega... Poljsko. Ali bi pot zapiralo skoro neopredeljene težave. Te bi začele že v Gdanskem samem, kjer je masa razdeljena in urednikov — vključno Wilsona in Zvezni narodov — ostala osemna, ki že zdaj ovira pošiljanje vsake pomoči Poljski. Pa tudi, če bi se izkazalo, da v Gdanskem ni mogoče izvesti, bi morale zavezniki čete potem preko koridora, ki spaja Gdansk s Varšavo in ki mu je prebivalstvo tudi pretežno rusko, in bi s sabotiralo z vsemi sredstvi tak transport. Slednje pa bi bilo še pred strategično nalogo zaščite... ta koridor je stisnjen med... nemško vojsko, kar onemogoča kadrovo strategično zaščito. Slijeva ruska konjenica bi preprečila vsako komunikacijo. Kdo pa more vedeti, kake šle bi si dovoljevali Nemci za hrbtom zavezniških čet?

„Zveza narodov“, ki je ustvarila svobodno državo Gdansk in omenjeni koridor in ki bi bila dolžna braniti galimama mestu, se ne odziva na to. Iz vseh teh razlogov bi vojaška ekspedicija preko Gdanskga morila postati... Vojaški izvedenci so prišli še do dveh drugih možnosti: ali bi poslali zavezniški pomoč preko Jugoslavije in Avstrije, ali pa preko Črnege morja in Romunske. Ta poslednja pot pa bi bila najnevarnejša, ker je Romunska siromasna na hrani in hrano potrebuje iz tujine. Če bi zavezniki poslali pomoč preko Črnege morja, bi morali preplaviti Romunsko in Ogrsko in Avstrijo razbela na kose vsa tista balkanska orodja, kakor je bil ustvarila konferenca v Versailles, kar pa ne bi bilo — po mnenju dopisnika rimskega lista — na veliko škodo Italije. Potem pa opozarja, da je Jugoslavija še danes udinjenka Anglije in Francije na škodo Italije, a ni dvoma, da postane jutri politična udinjenka Rusije zopet na škodo Italije! Če odločimo veliko delovanje na boljševiški predlogi na mojih Jugoslavije in Italijanski vladi ne more biti poznana pedzemska boljševiška pripravljenost, ki izkoristi za se italijansko - jugoslovenski položaj? Zaključuje:

Treba opozoriti, da testo, pol ideološko, pol finančno, ki so je zamešali na naših narodnih vrstah od wilsonijskega afizma, postane poprej, nego si mislimo sprejema moja slovanska vpadu proti Jadranu in Sredozemskemu morju. Isti problem, ki ga danes spoznamo ne more rešiti, da bi zameglili vspešno napad boljševizem, bo preprečal našo oborožitev, tedaj ko definitivno znamo krinko miriljublja in komunizma!

Izvajanja londonskega dopisnika, rimskega lista so zanimiva in poučna tem bolj, ker po vsotni odgovarjajo dejstvom ter podkrepljajo naša izvajanja iz teh zadnjih dni. Ugotavljajo, da je izdaten boj proti Rusiji izključen; da stoji ves versailski mir pred popolnim pomorom; da ne spaja zaveznikov več nobena skupna korist ali politična smer, ki je bila edini predpogoj zmage zaveznikov nad osrednjimi vlastmi. Edino, kar jim je ostalo se skupnega, je — strah pred Rusijo.

Kar pa govori dopisnik o možnostih, ki bi utegnile zadeti naše pokrajine vsled spora med zavezniški in Rusijo, posebej se o razmerju med Italijo in Jugoslavijo, je podkrepljeno od izjave, ki jo je ruski povernik za vnanje stvari, Čičerin, spregelil rimski vladi že pred

meseci: da bi namreč nič drugega ne oviralo sporazuma med Italijo in Rusijo, razen vprašanja o ureditvi takozvane Julijake Benečije in razmerja med Italijani in Slovenci. Drastične neje ni možno obsesti brezglavosti in kratkovidnosti politike italijanskih državnikov — napram našemu narodu na zasedenem ozemlju.

Kar se pa tiče opazke dopisnika, da bi bilo na škodo Italije, če se Jugoslavija „udinja“ politično Rusiji, moramo že reči, da te njegove logike ne moremo razumeti. Od italijanske strani se vendar trdi vedno, da ni nobene potrebe za dobre odnose med Italijo in Rusijo! Mi pa menimo, da bi bilo na korist Italije, če bi si na ta način pridobila dobre odnose tudi z Jugoslavijo.

Dopisnik trdi tudi, da boljševizem izkoristi sedanjí položaj med Italijo in Jugoslavijo. Kdo pa je največje zadržanje te politiki in omogočil tako izkoristitvenje? Mari ne vsa lista okupacijska politika, ki jo je obsodil tudi Čičerin, ki menda tudi za Italijo nekaj pomenja? Ves obupni notranji in zunanji politični položaj Italije je nezgodna posledica nje brezglave, neustojne in neiskrene zunanje politike, ki si je ustvarila sovražnike tam, kjer bi lahko imela prijatelje in je tako izgubila ves vpliv, ki bi ga lahko imela in uveljavljala ob pametni politiki. Od tod prihaja, da mora z nerazumno izskali izhoda iz slepe alie, v katere so jo poglgnili razni Ondani, Sennini, Scialoje in tudi Giolitti.

Z ozirom na vabljenje klice entente, naj bi Jugoslavija šla po kostanj iz žrjavice za druge, je značilen odpor vsega jugoslovenskega časa, ki se odločno temu upira. Tako piše n. pr. „Slov. Narod“ z dne 6. avgusta: „Neposredno pritiska ententna diplomacija

na našo vlado v Belgradu, na naj bi podprla njene težnje proti sovjetski Rusiji z orožjem v roki ter tako dala ententnim zahtevom primerec poudarek. Ni nam znano, kako stališče zavzema naša centralna vlada v Belgradu. Znano pa nam je, da so se najbolj naši sinovi bojevali v jugoslovenskih legijah v Rusiji za dosego idealov zedinjenja našega naroda in zmage pravice nad krivico. Ob strani čehoslovaskih legij so se tudi naše legije udležile v Rusiji boja proti najhujšemu terorju. Kakor češke legije, tako so pa tudi naši prostovoljni vojščaki v Rusiji odložili orožje, ko se je pokazalo, da se je pričel državni red v Rusiji kolikor toliko konsolidirati in ko so prenehali cilji, za katere se je naš človek beril, učinkovati s svojo agitatorčno silo. Znano nam je, da dalje tudi, da nikakor ni naš narod navdušen za nadaljnje krvoprelitje, zlasti ne, če ne gre varovati lastnih pravic in podpreti lastnih zahtev. Absurdno bi bilo, da bi hotela naša država igrati vlogo orožnika na vzhodu Evrope na ljubo Ententi, v kateri je zastopana tudi Italija, in slišati morda celo ukaze kakor oksekutivne, bodisi v Rimu bodisi v Parizu. Vloga, ki jo nam namerava odkazati Ententa, ne bi bila prav nič častna za zmagovalnega srbskega vojaka, pa tudi ne za hrvaški in slovenski narod, ki nima prav nobenega poverda, da bi stobil svojemu bratu Rusu najmanjšo krivico.

Kaj zahteva ententa od nas? Ali hoče zasediti smrtno sovražstvo med nas in Rusijo? In komu na ljubo? Gotovo je v korist Italiji, ki ve, da če močna Rusija ob naši strani smrtni udarec njenim zadržnim namenom proti naši državi! Mi pa vemo, da dosežemo vse, če bomo dosti previdni in si ne bomo ustvarjali sovražnikov tam, koder nam je iskati najbolj naravne zavezničke.

Spor med Francijo in Anglijo v politiki nasproti Rusiji

Francija priznala Wrangelovo vlado — Amerika zahteva razorožitve Rusije

Lloyd George ne verjame, da je Francija priznala Wrangelovo vlado...

LONDON, 11. (S.) Dolnja zbornica. Donald Mac Leon, voditelj liberalne neodvisne stranke in poslanec Asquithove stranke, je izjavil, da javlja vester Reutersjeve agencije, objavljen v večernih listih, da je Francija sklenila priznati vladu generala Wrangela kot vlado „de facto“. Poslanec je vprašal Lloydja Georgea, naj izjavi, ali je ta vest resnična in ali je francoska vlada javila včeraj Lloydju Georgeu ta svoj sklep. Upoštevajoč včerajšnji Lloyd Georgeov govor v delnji zbornici — je pripomnil Donald Mac Leon — bi ta vest ne mogla biti resnična; toda če je resnična, bi imela za posledico nov položaj. Ta nov dogodek bi povzročil potežbo za konferenco, ki mora skleniti oni splošni mir, po katerem tako vroče hrepeni svet. Če Francija namerava zavzeti to stališče — je pripomnil govornik — bo morala ostati na tej poti sama; Velika Britanija se ne sme povleči v vojaško pustolovščino, katere konec se ne more predvideti.

Donald Mac Leon je zaključil, poudarjajoč, da smatra, da je izrazil mnenje vseh Angležev.

Lloyd George mu je odgovoril tako le: „Se le pred pol ure sem čital vest v večernih listih. Vest me je zelo presenetila. Nisem dobil nikakega uradnega ali drugečnega sporočila glede tega francoskega koraka. „Foreign Office“ (vnanje ministrstvo) še ne ničesar o tej vesti. V „Foreign Office“ so bili prisotni, kakor sem bil tudi jaz, ko sem izvedel za to vest iz večernih listov še le pred pol ure. Nas minister vnanjih stvari je takoj povprašal v „Foreign Office“ in izvedel, da tem ne ve ničesar. Obrnili smo se na francosko poslanstvo, toda tudi one ne ve ničesar. Jaz ne morem verjeti v resničnost te vesti. V nedeljo sem imel čast razpravljati z Millerandom, ki je tudi francoski minister vnanjih stvari; razpravljala sva o položaju, toda ni bilo govora o tem, da bi se predložilo konferenci vprašanje priznanja vlade generala Wrangela.

Znano je — je nadaljeval Lloyd George — da stališče francoske vlade nasproti generalu Wrangelu ni enako stališče angleške vlade. Franciozi se smatrajo popolnoma svobodni v svojem podpiranju generala Wrangela in nihče jim tega ne brani. Kar se tiče nas, nimamo — po sporočilu, ki smo ga poslali sovjetski Rusiji v petek — nikakršne dolžnosti, da bi ne postopek, kakor smo doslej, in kakor nameravamo postopati, izvzemši, da se udeležimo možnosti, o katerih sem včeraj govoril. Na vsak način zavezniški niso razpravljali o vprašanju priznanja Wrangelove vlade. O različnosti mnenj naše in francoske vlade glede ruskega vprašanja smo razpravljali zelo odkrito, in zaradi tega ne morem verjeti, da bi bila vest, ki so jo objavili večerni listi, resnična. Če bi bil Millerand nameraval priznati vlado generala Wrangela kot južnorusko vlado „de facto“, bi bil o tem obvestil zastopnike zavezniških držav, ki so se bili nalašč sestali, da razpravljajo o celotnem vprašanju. Sklepati moram torej, da mora biti v objavljeni vesti kakšna nesrečna napaka, in smatram, da je bila ta vest objavljena brez dovoljenja francoske vlade.

ZAKLJUČITEV ANGLEŠKE ZBORNICE ODGOBENA ZARADI RUSKIH DOGODKOV

LONDON, 11. (S.) V očigled ruskim dogodkom in nastalemu položaju je dolnja zbornica sklenila odgoditi svojo zaključitev za počitnice. Prihodnji ponedeljek se bo vršla seja. Tudi Lloyd George, ki je nameraval odgovoriti danes na počitnice v Lucern, je odgodil svoj odhod na prihodnji teden. Z ozirom na vesti, da se bo Lloyd George sestal v Lucern z nemškim vnanjim ministrom, izjavljajo uradni krogi, da je dogovorjen doslej samo sestanek z Giolittijem in da se ne more predvideti, ali bo še kdo drug posetil angleškega minist-

ra na našo vlado v Belgradu, na naj bi podprla njene težnje proti sovjetski Rusiji z orožjem v roki ter tako dala ententnim zahtevom primerec poudarek. Ni nam znano, kako stališče zavzema naša centralna vlada v Belgradu. Znano pa nam je, da so se najbolj naši sinovi bojevali v jugoslovenskih legijah v Rusiji za dosego idealov zedinjenja našega naroda in zmage pravice nad krivico. Ob strani čehoslovaskih legij so se tudi naše legije udležile v Rusiji boja proti najhujšemu terorju. Kakor češke legije, tako so pa tudi naši prostovoljni vojščaki v Rusiji odložili orožje, ko se je pokazalo, da se je pričel državni red v Rusiji kolikor toliko konsolidirati in ko so prenehali cilji, za katere se je naš človek beril, učinkovati s svojo agitatorčno silo. Znano nam je, da dalje tudi, da nikakor ni naš narod navdušen za nadaljnje krvoprelitje, zlasti ne, če ne gre varovati lastnih pravic in podpreti lastnih zahtev. Absurdno bi bilo, da bi hotela naša država igrati vlogo orožnika na vzhodu Evrope na ljubo Ententi, v kateri je zastopana tudi Italija, in slišati morda celo ukaze kakor oksekutivne, bodisi v Rimu bodisi v Parizu. Vloga, ki jo nam namerava odkazati Ententa, ne bi bila prav nič častna za zmagovalnega srbskega vojaka, pa tudi ne za hrvaški in slovenski narod, ki nima prav nobenega poverda, da bi stobil svojemu bratu Rusu najmanjšo krivico.

Kaj zahteva ententa od nas? Ali hoče zasediti smrtno sovražstvo med nas in Rusijo? In komu na ljubo? Gotovo je v korist Italiji, ki ve, da če močna Rusija ob naši strani smrtni udarec njenim zadržnim namenom proti naši državi! Mi pa vemo, da dosežemo vse, če bomo dosti previdni in si ne bomo ustvarjali sovražnikov tam, koder nam je iskati najbolj naravne zavezničke.

Francija priznala Wrangelovo vlado — Amerika zahteva razorožitve Rusije

Lloyd George ne verjame, da je Francija priznala Wrangelovo vlado...

LONDON, 11. (S.) Dolnja zbornica. Donald Mac Leon, voditelj liberalne neodvisne stranke in poslanec Asquithove stranke, je izjavil, da javlja vester Reutersjeve agencije, objavljen v večernih listih, da je Francija sklenila priznati vladu generala Wrangela kot vlado „de facto“. Poslanec je vprašal Lloydja Georgea, naj izjavi, ali je ta vest resnična in ali je francoska vlada javila včeraj Lloydju Georgeu ta svoj sklep. Upoštevajoč včerajšnji Lloyd Georgeov govor v delnji zbornici — je pripomnil Donald Mac Leon — bi ta vest ne mogla biti resnična; toda če je resnična, bi imela za posledico nov položaj. Ta nov dogodek bi povzročil potežbo za konferenco, ki mora skleniti oni splošni mir, po katerem tako vroče hrepeni svet. Če Francija namerava zavzeti to stališče — je pripomnil govornik — bo morala ostati na tej poti sama; Velika Britanija se ne sme povleči v vojaško pustolovščino, katere konec se ne more predvideti.

Donald Mac Leon je zaključil, poudarjajoč, da smatra, da je izrazil mnenje vseh Angležev.

Lloyd George mu je odgovoril tako le: „Se le pred pol ure sem čital vest v večernih listih. Vest me je zelo presenetila. Nisem dobil nikakega uradnega ali drugečnega sporočila glede tega francoskega koraka. „Foreign Office“ (vnanje ministrstvo) še ne ničesar o tej vesti. V „Foreign Office“ so bili prisotni, kakor sem bil tudi jaz, ko sem izvedel za to vest iz večernih listov še le pred pol ure. Nas minister vnanjih stvari je takoj povprašal v „Foreign Office“ in izvedel, da tem ne ve ničesar. Obrnili smo se na francosko poslanstvo, toda tudi one ne ve ničesar. Jaz ne morem verjeti v resničnost te vesti. V nedeljo sem imel čast razpravljati z Millerandom, ki je tudi francoski minister vnanjih stvari; razpravljala sva o položaju, toda ni bilo govora o tem, da bi se predložilo konferenci vprašanje priznanja vlade generala Wrangela.

Znano je — je nadaljeval Lloyd George — da stališče francoske vlade nasproti generalu Wrangelu ni enako stališče angleške vlade. Franciozi se smatrajo popolnoma svobodni v svojem podpiranju generala Wrangela in nihče jim tega ne brani. Kar se tiče nas, nimamo — po sporočilu, ki smo ga poslali sovjetski Rusiji v petek — nikakršne dolžnosti, da bi ne postopek, kakor smo doslej, in kakor nameravamo postopati, izvzemši, da se udeležimo možnosti, o katerih sem včeraj govoril. Na vsak način zavezniški niso razpravljali o vprašanju priznanja Wrangelove vlade. O različnosti mnenj naše in francoske vlade glede ruskega vprašanja smo razpravljali zelo odkrito, in zaradi tega ne morem verjeti, da bi bila vest, ki so jo objavili večerni listi, resnična. Če bi bil Millerand nameraval priznati vlado generala Wrangela kot južnorusko vlado „de facto“, bi bil o tem obvestil zastopnike zavezniških držav, ki so se bili nalašč sestali, da razpravljajo o celotnem vprašanju. Sklepati moram torej, da mora biti v objavljeni vesti kakšna nesrečna napaka, in smatram, da je bila ta vest objavljena brez dovoljenja francoske vlade.

Amerika ni priznala Wrangela.

PARIZ, 12. (S.) Agencija Havas je dobila iz Washingtona vest, da Francija se ni obvestila vlade Zedinjenih držav, da misli priznati vlado generala Wrangela kot dejansko vlado za južno Rusijo. Dasi je ameriška vlada naklonjena akciji Francije, ni pripravljena priznati nobene ruske vlade kot dejanske, dokler se ne razjasni položaj.

Ameriško stališče nasproti Rusiji

Na vprašanje Italijanske vlade, kakšno stališče zavzame Amerika nasproti rusko-poljskemu vprašanju, je dala ameriška vlada ta le odgovor:

WASHINGTON, 11. (S.) Ministrstvo vnanjih stvari je v tozadevnem sporočilu tako le delečilo stališče Zedinjenih držav nasproti poljskemu vprašanju: Vnanje ministrstvo izjavlja, da Zedinjene države verujejo v zedinjeno, svobodno in samostojno Poljsko in da ameriški narod iskreno želi obraniti poljske teritorialne, celokupne in politične neodvisnosti. Ne bomo odnehali od tega stališča — poudarja nota — in politika naše vlade bo uporabila vsa sredstva v svojo dejektivno tega načela.

Zedinjene države ne vidijo nikakršne nadležje v naporih nekaterih krogov v svojo sklenitve premirja med Rusijo in Poljsko, toda nečejo se, vsaj začasno, udeležiti premirnih pogajanj na splošni evropski konferenci, ki bo po vsej priliki imela za posledico priznanje boljševiške vladavine in rušitev ruskih vprašanj na podlagi razkosa Rusije, izid, ki ga odklanjate obe državi.

V začetku ruske revolucije je narod Zedinjenih držav zasledoval njen razvoj s prijateljsko naklonjenostjo in simpatijo zaradi naporov ruskega naroda v svojo obnovo državnega življenja na podlagi ljudske vlade. Vlada Zedinjenih držav želi še vedno pomagati ruskeemu narodu, čeprav globoko občudujemo, da je Rusija odpevedala v najbolj kočljivem času vojne in se podvrgla nesrečnemu miru Brest-Litovskemu.

Nota pravi nadalje, da so Zedinjene države popolnoma razumele, da narod ni nikakor odgovoren. Zedinjene države vztrajajo pri svoji neomajni veri v ruski narod, v njegov plemeniti duh in njegovo budnost. Zedinjene države ne goje niti najmanjšega dvoma o tem, da bo ruski narod našel izhod iz sedanje anarhije, iz svojega trpljenja in bede.

Dejstva, o katerih ni nobenega dvoma — nadaljuje nota ministrstva vnanjih stvari — so žal, preprečala vlado Zedinjenih držav, da temeljito se pripravi na razpravo v Rusiji na podlagi zanižanja vseh načel časti in dobre vere in vseh pravil, navad in dogovorov, ki tvorijo pod-

lago mednarodne organizacije, z eno besedo: Zanižanje vseh načel, po katerih je mogoče določiti gotove odnose. Ta vlada je že večkrat izjavila, da je pripravljena, podpisati dogovore in obveze z inčezskimi državami, čeprav niso glavni odgovorneži imeli niti od daleč namena, da bi te dogovore in obveze spoštovali. Razen tega so izjavile odgovorne osebe, da vedo, da je obstoj boljševizma v Rusiji odvisen od revolucionarnih uporov v vseh drugih kulturnih državah, vključno z Zedinjene države, ki bi morale zrušiti svoje vlade in jih nadomestiti z boljševizmom.

Vlada Zedinjenih držav smatra, da ni nikakršne skupne podlage za sodelovanje z državami, ki imajo tako različne pojme od drugih držav o mednarodnih odnosih. Zedinjene države ne morejo nikakor priznati zastopnikov vlade, katere namen je ravnanje proti ameriškim družabnim ustanovam.

Zedinjene države zahtevajo — zaključuje nota — razorožitve Rusije v pravem pomenu besede, to je izključitvi Poljsko in Finsko. Temu činu bo morala slediti izjava, da ne bodo smele vdreti na rusko ozemlje ne Poljska, ne Finska, ne druge države. Samo na ta način se bo odvzela boljševiški režimu neupravičena toda resnična moč.

ZOPET NESPORAZUM V RUSKO - POLJSKIH BRZJOVKAH...

VARŠAVA, 11. (S.) Poljska vlada je poslala sovjetski vladi to le brzjavko: Ker nismo dobili nobenega odgovora na našo noto od 5. avgusta, in ker smo izvedeli, da bodo vsi odposlanci prišli k našim predstavnikom in da bodo tam čakali prihoda našega odposlanca, smo poslali danes parlamentarne, da se spoznamo z vašim poveljnikom.

Ruski odposlanci v Kodenju

LONDON, 11. (S.) „Evening Standard“ piše, da so ruski odposlanci odpolovali včeraj v Kodenju na krovu neke torpedolovke. Oni niso seboj izjavljali angleške vlade in nota Kamenvega in Krasina o zavezniškem stališču nasproti rusko - poljskemu vprašanju.

Poljski se priključijo proti kozakom.

VARŠAVA, 10. (S.) Listi priobčujejo podobenosti, ki prihajajo iz poljskih krajev, ki so jih zasedli Rusi. Mesto Brody je vsled 14dnevne zasedbe na Rusih popolnoma oplenjeno. Kozaki so imeli uspešno nooblastilo, da lahko plenijo tri ure na dan. Glavni poljski listov pravijo izpovedbe mnogih židovskih družin, da so bile posiljene ženske in celo dvajsetletne deklice. Kozaki so posekali s sabljo nekdo otroka v zibki. Okoli šestdeset poljskih vojakov, ki so se borili z nadležno ko hrobrstijo proti boljševikom, so bili zmagani in umorjeni, a njihova tela se ne dajo prepoznati. Poljske čete

Nezaslišano postopanje laških oblasti v zasedenem ozemlju

Poslanec Cosattini poroča v italijanski zbornici o neznosnem stanju v zasedenem ozemlju

Italijansko nacionalistično časopisje, tukajšnje in v italijanskem tiskarstvu je ogerčeno protestiralo in še vedno protestira, če se govori o preganjanju jugoslovenskega življa na zasedenem ozemlju, govori o izražanju svobode, ki jo je baje prinesla Italija v te kraje, s strani jugoslovenskega prebivalstva in zahteva, naj oblasti nastopajo... odločneje. Tako nacionalistično časopisje in z njim tudi oblasti, ki se iz njega informirajo o razmerah v zasedenem ozemlju. Socijalistično časopisje in z njim socijalistična stranka sta zavzela v tem vprašanju nekoliko bolj odkrito stališče še le v zadnjem času, ko so postale razmere v zasedenem ozemlju naravnost afrikanske, a da se je o teh razmerah začelo govoriti tudi v italijanski zbornici, je bilo treba, da zgori prej nekoliko jugoslovenskih poslaj, in da se ogrozi tudi obstoj socijalnodemokratskih ustanov in sploh življenje vsakega prebivalstva v zasedenem ozemlju, ki nima na prst široke italijanske trobojnice in v gumbarci znok članstva „bojevniške zveze“.

Toda končno je tudi Italijanska zbornica slišala vsaj nekoliko resnice o resničnih razmerah v zasedenem ozemlju, in to nam je v začetku, čeprav smo prepričani, da tudi to ne bo dosti pomagalo. Nekoliko resnice, pravimo, kajti vse resnice ni mogel socijalnodemokratski poslanec Cosattini, ki je poročal o tozadevnem vprašanju v zbornici, izvedeti tudi pri najboljši volji v kratkem času svojega bivanja v teh krajih, kajti če bi si bil mogel ustvariti popolno sliko obupnih in nezaslišanih razmer v zasedenem ozemlju, bi bila morala zaliti, poslušajoč njegovo poročilo, rdečica srca vsak pošteni Italijanski obraz, in bi bila morala uradna agencija „Stefani“ še bolj skrajšati svoje poročilo o njegovem govoru, nego ga je itak skrajšala, da se svet ne zgraja nad toliko... kulturo, kakor se gotovo zgraja nad njo vsa kulturna Italija. Toda tudi slika, ki jo je pokazal poslanec Cosattini v svojem govoru ob priliki razprave o odobritvi „saintgermanske pogodbe“, čeprav prebela, dovolj jasno kaže gledalcu, ki ima vsaj nekoliko odprte oči, kaj se godi pri nas. Posnemljemo v nastopnem nekoliko odstavkov iz njegovega govora, ki ga je objavil včerajšnji „Lavoratore“ v celotnem besedilu:

Po kratkem uvodu, v katerem je izjavil, da je za aneksijo zasedenega Primorskega s pridržkom poznejše odločitve o pripadnosti posameznih krajev, ker da bi se na ta način moglo vsaj sanirati dejansko stanje, ki prinaša škodo in nevarnost najslabšega pravnega stanja, je omenil poslanec Cosattini, kako se je prejšnje navdušenje za Italijo-svoboditeljico izpremenilo v ogorčenje, ki je dosego vsake vsake ljudske potrpežljivosti. Zanižane so bile, poteptane so bile najčistejšje tradicije našega državnega življenja, najvišja načela našega režima: časčenje svobode, pravčnost nasproti poštenim manjšinam. Sprejela se je nizka politika kontrole nad mislijo, glajčenja,

pozdravlja povsod po vzhodni Galiciji vse narodnosti in vsi sloji. Ukrajinski možki in tudi stari od 70 let se želijo vpisati kot prostovoljci za obrambo mesta. Prispeja je vest, da je imel Trocki govor na nekem shodu v Vilni. V tem govoru je naglasil dejstvo, da so zapadne države priznale sovjetsko Rusijo in da sta bila Krasin in Kamenev sprejeta v Londonu. Listi pišejo nadalje, da si boljševiški prizadevajo pridobiti zase prebivalstvo govorč mu, da so prišli razdeliti zemljo ljudstvu in ubiti bogataše. V resnici pa plenijo vse in nabirajo prebivalstvo nasilno v vojsko. V Bjelostem okraju abirajo poroke v vsakem kraju in sili, da se jim it, očujejo živila ob dolečnih orah. Ako pa se naloge ne izvrši, streljajo poroke, plenijo vsi in zlostavljajo prebivalstvo. Zdi se, da se je Trocki nastanil v Bjelostoku.

Notranja strahovlada na Poljskem.

LAUSANNE, 12. Poljski begunci, ki so se natočili na švicarsko ozemlje in med katerimi se nahaja tudi par vplivnih socialistov, pripovedujejo o grozni notranji strahovladi na Poljskem. Počasi se preganjajo komunisti in vsi tisti, ki so osumljeni simpatij za komunistično stranko. Jede se preplene in orožniki, ki vodijo kar po cele grupe telnikov, so v veliki zadregi, kam bi jih spravili. Vseled prenapelnosti je, je vlada sklenila, da premeš vse jetnike na Poznańsko, kjer bi se ocnovala ogromna koncentracijska taborišča. Posebno pa se preganjajo Judje, tako da so pogromi na dnevnem redu.

Rusko-poljska zadeva pred francoskim ministrskim svetom.

PARIZ, 11. (S.) Ministrski svet, ki se je sestal danes predpolodne pod predsedništvom Milleranda, se je bavil z vnanjim položajem, a posebno z rusko-poljsko zadevo.

ROMUNSKA NE PUSTI WRANGELOVE VOJSKE SKOZI SVOJE OZEMLJE

PARIZ, 12. (S.) Romunsko poslanstvo javlja, da je neresnična vest, da je Romunska pristala na zavezniške predloge glede dovoznice prehoda Wrangelovim četam na poti v Galicijo skozi svoje ozemlje.

Francoski poslanik povabljen v „Foreign Office“ — „Nev sestanek med Lloydem Georgeom in Millerandom

LONDON, 12. (S.) „Morning Post“ je dobila zanesljive vesti, da je bil snoti pozvan francoski poslanec Cosattini v vnanje ministrstvo, kjer je imel pogovor z lordom Curzonem. List pripominja, da lahko pride valed zadnjih dogodkov v par dneh do novega sestanka med angleškim in francoskim ministrskim predsednikom v Boulogni ali v Angliji. „Morning Post“ pravi, da je v tem slučaju skoro gotovo, da bo Lloyd George podal izjavo v dolnji zbornici na ponedeljski seji.

Nezaslišano postopanje laških oblasti v zasedenem ozemlju

Poslanec Cosattini poroča v italijanski zbornici o neznosnem stanju v zasedenem ozemlju

trpinčenja in nezaslišanega preganjanja. Odpravila so se ustavna jamstva, divjala se je z drakonskimi naredbami, okrutnimi kaznimi, vojnimi sodišči. Na mesto pravice do svobode se je postavila samovolja krivcev in komisarjev. Rabil se je poželjivo avstrijski zakon, ko je bil svobodomoren, in se je zanikala njegova raba, ko je branil državljane. Govornik je nato očital vladi, da se je dala informirati od manjšine, ki je nekdaj obojeala črnomurane avstrijske zastave na svojih hišah, podpisovala avstrijska vojna postojila in napivala avstrijskim uspehom, a je sedaj vsa navdušena za Italijo, in je nadaljeval: „Tem ljudem je dala nacionalistična predvornost temne fašistovske in arditovske elemente, ki bi se hoteli polastiti trgov z naslijem in izvajati. Oni se trpijo in branijo, ker so zadnji ostanek izginelih patrijotnih manifestacij, in njihovi čini v „Julijaki Benečije“ so dosežili visok v škodo socijalistov in plenjenju in razdevanju Delavskih domov in v škodo Slovanov tekot juljskih nasli. Ta pobeta se ne morejo razumeti drugače, nego predpostavljajo, da jih je policija odobravala in podpirala.“

Poslanec Cosattini smatra, da so v prvi vrsti krive teh razmer vojaške oblasti, ki pašujejo še sedaj v zasedenem ozemlju in ki so smatralo, da bodo s trpinčenjem in preganjanjem uničile socijaliste in vpepile Slovence z isto lahkoto, a katero so predpostavljale, da bodo poitalijanci dežela, razdeljevali letake v obilo izpremenje krajevnih imen.“

izjavil poslanec Cosattini — tudi za ceno, da si s tem naprta bedasta nacionalistična obkrožanja, da s tega mesta ovadimo še hujša preganjanja, katerih žrtev je jugoslovensko prebivalstvo.

Nase oblasti so kazale nekaj časa gotovo neko širokoprčnost, katere so se Slovani razveselili, toda bilo je veliko obljub, ki se niso izpolnile, in Slovani so se pritožili. Toda to je bilo v centru vodilnih in odgovornih krogov. Ti niso mogli dočeti, da bi jih izvrševali organi razumeli, tako se je v splošnem videl v vsakem Slovancu spijon, sovražnik. Vsled tega vsa politika preganjanja in terorja, ki je postajala postopno in sama ob sebi toliko bolj srdita, kolikor so se večale težkoče pri reševanju jadranskega vprašanja. V slovenskih krogih ne obstoje ne zakoni, ne svoboda, ne pravica: tam je samo volja krajevnega poveljnika, občinskega komisarja, brigadirja, zadržnega orožnika. Ne priznavajo se organizacije, prepovedujejo se sestanki, preganjanje se udeležuje, izvršujejo se nepravilne, hujše preiskave in se dela nestrle v vsakem jamstvu. Naredite glede nepravilne posesti vojskih predmetov, v deželi, koder je besnil vojni vihar, dajajo izgovore za aretacije v masah. Najbolj barbarska nasilja orožnikov, ki so prišla celo do neopravičljivega umora, so na dnevnem redu. Medtem se širi, grozno svarilo, neizprosna vsa obseba, po požganih istrskih gozdovih hajduštvu s ropi, napadi in ropanjem.

Ce ne prislanec na predlog za samoodločbo, ki vam ga predlaga socialistična skupina, izogibajte se vsaj usvarjanja povodov za bedosti s švedenizem, vir, žal, neizgovarne vojne! Uredite tako, da satane na tej strani čim manjše množice številno tujerodnega naroda, a onim, ki bodo vključeni v te meje, priznajte toliko in s poštenimi nemeni isto svobodo, kakor jo imamo mi, pravico do gojenja njihovega jezika v ljudskih in srednjih šolah, do rabe njihovega jezika pri sklepanju poslov in na sodiščih, spoštujte jih kakor soodržavljane.

In če hočete agnostični zmudi in res dati dokaz svojega obziralosti zaradi storičenega nasilja na življenju državljanov, zaradi poškodb in oplavne domov, zaradi uničenja kulturne in organizacijske — za Slovane in za socialiste, ki so bili žrtve — dajte odločeno in za krivično škodo, ki so jo pretrpeli zaradi vaše nezmožnosti. Samo na ta način boste ločili svojo odgovornost od odgovornosti nasilstov; samo na ta način boste preprečili v Trstu in drugod, da igra ne koristi nobenemu.

Govornik je pozval ministrskega predsednika Giolitti, naj vzpostavi v zasedenem ozemlju kulturno življenje, naj razpiše občinske volitve, ki se lahko izvrše, četudi ne pride do ankacije, po demokratičnem avstrijskem volilnem zakonu, naj zbriše spomin na izjemno stanje, naj odredi amnestijo, če res hoče dokazati, da se ni varal, koder je v njem videl očitatelja države, in je zaključil, omenjejejo, da se v Italiji pripravlja kot največje masševanje zgovorne konce habzburškega cesarstva: »Poskrbite, da se ne počne, kakor, žal, mnogi obtožujejo, da se je ubil samo fantasma, da se je odgnala prikazen, da smo podedovali in vzpostavili, kar je bilo na njej najbolj obsežnega: teptanje svobode, okrutne kazni, policijsko tlačanje, militaristično nasilje, tlačanje narodnih manjšin.«

Medla slika razmer v zasedenem ozemlju, kakor rečeno, toda dovolj jasna, da se more nad njo zgrajati ves kulturni svet!

Sforza odpotoval iz Benetke v Milan
BENETKE, 12. (S.) Grof Sforza, minister zunanji stvari, je odpotoval v Milan.

V Benetkah se je minister Sforza sestel s italoslovanskim ministrskim predsednikom Tusanjem.

Giolitti odpotoval v Turin
RIM, 11. Danes ob 20 je odpotoval ministrski predsednik Giolitti v Turin. Na postaji so ga pozdravili vsi ministri in tajniki, ki se nahajajo v Rimu.

Italijansko usipanje v Gorenjsko!
LJUBLJANA, 10. Zupanstvo na Jesenicah je dobilo po pošti iz Italije od vojaškega geografskega inštituta v Florenci, ki je del generalnega štaba, okrožnico, v kateri se v upravi laško surovem tonu zallevajo vojaški podatki o prebivalstvu in o možnostih vojaške nastanitve na Jesenicah in v imenoma naštetih podobčinah.

Kako je prišlo do te izzivajoče okrožnice, se ni pojasnjevalo. Najbolj verjetno je, da ima vojaški geografski inštitut sezname ali zemljevide, na katerih je najlepši del naše Gorenjske že priklopljen k Italiji. Kak šabo poučen uradnik je poslal na podlagi teh izkazov ali zemljevidov poziv tudi na gorenjske občine, kakor na ene v okupiranem ozemlju. Italijani torej računajo na Bohinj-Bled-Jesenice!

VZPOSTAVITEV DIPLOMATSKIH ODNOSOV MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO
DUNAJ, 11. (S.) Jugoslovensko diplomatsko zastopništvo na Dunaju sporoča, da je stopila v veljavo italijanska pogodba in da je jugoslovanska vlada sklenila v kratkem vzpostaviti uradne odnose z Avstrijo ter ustanoviti poslatništvo na Dunaju. V ta namen je imenovala za svojega zastopnika

posleniškega svetnika Zankovića, ki je bil doslej predsednik jugoslovenskega diplomatskega zastopništva na Dunaju.

Madžarska zanika vesti o mobilizaciji
BUDIMPESTA, 10. Madžarska vlada je zanikala vesti o madžarski mobilizaciji.

Stavke poštnih uradnikov na Dunaju dokončane
DUNAJ, 12. (S.) Stavka poštnih uradnikov, proglašena v ponedeljek opoldne, se je dokončala danes. V mnogih točkah se je dosegel sporazum. O nadaljnjih točkah se bodo vršila pogajanja v petek, ko se sestanje ministrski svet.

Hišna preiskava v nemškem konzulatu v Tabrizu
BEROLIN, 11. (S.) Nekoliko perzijskih policijskih agentov je vdelo v nemški konzulat v Tabrizu in se polastilo orožja in municije, ki se je nahajala v konzulatu. Konzuli je bil zloavljen. Nemška vlada je naložila svojemu zastopniku v Teheranu, naj izrazi perzijski vladi svoje nezadovoljstvo.

Agitacije za mednarodno stavko pomorskih delavcev
BRUXELLES, 11. (S.) Po poročilih listov so predlagali belgijski zastopniki na mednarodnem zborovanju pomorščakov naj se odredi splošno mednarodno stavko, ako ne to osmurni delavnik sprejet v zakonodajo posameznih držav.

Izd državnooborških volitev na Danskem
KODANJ, 10. (S.) Iz državnooborških volitev je ta-le konservativcev 14, radikalcev 8, socialističnih demokratov 19 in liberalcev 31. Prejšnji državni zbor je imel 18 konservativcev, 12 radikalcev, 15 socialističnih demokratov in 27 liberalcev.

Uradne cene žita na Francoskem
PARIZ, 11. (S.) Bil je objavljen odlok, ki določa najvišjo ceno pšenici, ki ne sme prekašati 100 frankov za kvintal.

Po protititalijanskem pogromu v Westfrankfortu
WESTFRANKFORT, 10. (S.) Bilo je aretiranih 40 oseb, ki so bile označene kot sovražice pri zadnjih protitalijanskih demonstracijah. Od 9. t. m. naprej ni bilo nobenega drugega nerada. Čete nadzorujejo dalje tujski del mesta.

Politične vesti
Anglija in Italija. Iz Pariza javljajo: »Liberalci« piše, da so se odločili med Anglijo in Italijo v začetnem času precej hladili. Angleska vlada čimdalje zopogostje izraža svojo nezadovoljnost italijanski vladi. Anglija je pokarala Italijo, da je dala turški nacionalistični vojski Kemala paše orožje in municijo, kakor to trdijo. Drugi uker angleške vlade škara Italijo, ker italijanska vlada ni odgovorila na angleško note, ki zahtevajo, naj Italija izrazi svoje naziranje o predlogu sklicanja mednarodne konference v Londonu, ki bi se bavila z vprašanjem, ki so ga izzvale diskusije ruskega imperija, očrtno o vprašanju sovjetske Rusije. Končno zavlažuje italijanska vlada tudi še podpis mirovne pogodbe s Turčijo in se obotavlja izpolniti obveze glede vrnitve Dodekanega Grčiji. Vse to Angliji ni všeč, posebno sedaj, ko ima polne roke dela s sovjetsko Rusijo, ki ji raste že glava.

Romuni se ne pogajajo z Bolgarji. Take Jonecu dementira v listu »Journal des Debats« vest o pogajanjih Romunije z Bolgarjo radi Dobrudže. Pogodba z Jugoslavijo? V angleški postlanski zbornici je Benar Law govoril o pogodbi z Jugoslavijo in izjavil, da bo predložena Zvezi narodov.

Trumbić v Belgradu. V nekoliko dneh se povrne jugoslovanski minister za zunanje stvari dr. Trumbić za stalno v Belgrad ter prevzame tam upravo svojega resorata.

Preseljevanje komisije za določitev državnih mej v Pilberka v Maribor. Kakor poročajo iz verodostojnega vira, se ententna komisija za določitev državnih mej v kratkem preseli iz Pilberka v Maribor.

Brez Nemčije je obnovitev Evrope nemožna! Tako je v nemškem državnem zboru koncal Simens svoj govor, v katerem je izjavil o nemški politiki. Nemška politika je prisiljena, korakati po ozki in ovirani stezi. Vsak napreden korak bi nas mogel vreči v prepad. Ustvariti moramo močno pozicijo proti Angliji in Rusiji. Mirovna pogodba se mora izvesti. Pride pa dan, ko bomo podpisali vse drugega pogodbe, nego so ene v Spa. Nemčija se ne sme prenehati, ampak mora čakati, da pridejo k njej druge države, kajti brez Nemčije je obnovitev Evrope nemožna.

Prerokovanje Bela Kuna. Predno je zapustil Bela Kuna nemško ozemlje, je podal uredniku nekega lista v Swinemündu komunistično izjavo, iz katere je razvidno, da Bela Kun namerava začeti znova s komunistično propagando na Madžarskem. Priprčan je, da pride do svetovne komunistične revolucije, ne glede na posamezne neuspehe. Na Madžarskem se obnovi v doglednem času komunistični režim, ki temeljito obračuna s sedanjimi teroristi. Iz Budimpešte da se razširi komunistična revolucija po vsej Srednji Evropi.

Domače vesti
V velikih časih — mali ljudje! Te dni so hodili izvestni mladi gospodje kakor kaki velestržki policijski komisariji po tobakarnah, kjer se prodaja »Edinost«, trgali list ter grozili, češ: Za sedaj le toliko — v prihodnje posežemo po drugem sredstvu. Vedite, da ne poznamo šale! Kaj hočete doseči s tem? Mari menijo, da zalro na tak način naš živeli. To so le zbadljivi, ki ne ubijajo, pač pa držajo tudi tja črez preko okvirja le mestne občine. Je-li to koristno za vzpostavlo mirnega

življenja v tem mestu in za dosego tistih prijateljskih odnosov med obema plemenoma v deželi, po katerih je minister Sforza ravno kar tako milo sladko vzdihoval v rimski zbornici? Mari pa beseda in nameni italijanskega ministra za zunanje stvari nič ne veljajo za to zasedeno ozemlje in za — tukajšnje oblasti? Skoro bi morali misliti takor, ker sicer ne bi mirno in pasivno gledali stvari, kakršnih pravna država ne more dopuščati: ne radi pravice in ne radi nje lastnega ugleda. Kajti, če zaslednik udara v tuj prostor in tam — pa bodi iz katerega-koli razloga — uničuje tujo last, zagreša dejanje, ki ga kazenski zakon ne dopušča, in zakoni morajo veljati! Kaj menijo tukajšnje oblasti?

Pokrajinska eksekutiva socialnodemokratske stranke je imela v tork svoj sejo. Predno so prešli na dnevni red je Passigli ojastr govoril proti obema nacionalizmom v deželi. Med drugim je rekel, da je italijanskim sodrugom v dolžnost, da se z vso odločnostjo boro za pravice slovenskih sodrugov in nacetrano. Nekam teman se zdi zmislil besede. Saj so vendar mednarodni in morajo kot taki imeti le ene in iste pravice internacionalcev. Tu pa se govori nekako, kakor da imajo Italijanski sodrugi kakšne svoje posebne pravice, slovenski pa svoje ki jih morajo vsi vzajemno podpirati! — Daje je rečeno, da se italijanska kurtoazija hoče vnovič konstituirati v stranko z nacionalističnim tendenco. Istotako tudi slovenska. Sodrugi Passigli se moti v dvojnem pogledu. Žrtve je optična prevare, če vidi na naši strani le »buržoazijo«, ker tu smo združeni vsi — vsi od kmeta in delavca do »gospoda« — edino le pripadnikov socializma in komunizma ni. V drugo se sodrugi Passigli moti, ko pravi, da se tudi mi še le skušamo »konstituirati v stranko« z »nacionalno tendenco«. Nam ne treba se le konstituirati se, ker smo združeni od nekdaj, in bo odleži razlika le ta, da bomo še tesneje stignji na granitni podlagi žive zavesti o nevarnosti, ki groze naši narodni skupnosti, torej vsem našim rojakom »buržoaziji« in širokim plastem našega slovenskega ljudstva! Čudimo se le, da se Sloveck s tako inteligenco, o kakršni se more pohvaliti Passigli, zaleta k trditvam, ki jih izpodbija dogodki slehernega dne in na vsemem ogledu: da ne nameraj na nacionalizem prav nič ne razlikuje od italijanskega, da nas medce v en boš s — fascisti! Pripominjamo se, da je tudi sodrugi Regent prijel Passigliju. Prva točka dnevnega reda je bila razprava o »sovetovalstvu in o uredbi Juliske Benetice«. Poročevalec Passigli je priporočal, naj socialisti iz načelnih in stvarnih razlogov ne vstopijo v sovetovalstvo, kar je bilo sprejeto. Sicerili so, da je tekem meseca dni izdelati — poleg drugih — natečna poročila o »nacionalnem problemu« (poročevalec Callin in Regent) in o »sloveskem problemu« (poročevalec Tuma in Fovel). Teh dveh poročil poročil hemo prikažovali z velikim zanimanjem. — Sprejeta je bila tudi ojastra resolucija za odpravo vojskih sodišč. — Predsedoval je sodrugi dr. Tuma. Obžalujemo le, da ni razvidno iz poročila v »Laboratoriu«, je-li imel dr. Tuma slovensko besedo za slovenske sodrugi: je-li tako praktično varoval eno tistih pravic, o katerih je govoril Passigli?

Uradne vesti
Odlok o stanovanjih
(Konec. — Glej »Edinost« od 10. 11. in 12. t. m.)

37. Civilni komisar za Trst in okolico ima, v svrhu rekvizicije prostorov in njih oddaje v najem povpraševalcem v zmislu prejšnjega člena, pravico dati, v slučaju potrebe, popolnoma ali deloma izprazniti opremljene prostore, ki niso v rabi radi tega, ker so last ali v najemu oseb, katere so že dlje časa odsotne iz Trsta. Civilni komisar mora u kreniti potrebno za varstvo pohištva s tem, da postavi za odsotnega oskrbnika v zmislu in na podlagi pričujočega člena. Oskrbnika imenuje pristojna okrajna sodnja na zahtevo civilnega komisarja. — 38. Ne morejo se smatrati za prazne in nerabljene, z ozirom na rekvizicijo, tisti prostori, ki so kakorsibodi zasedeni na podlagi pogodb, katere niso še bile predložene v potrdilo, predvideno v čl. 28. pričujočega odloka. Ostanje pa v veljavi kazenske posledice, o katerih se je govorilo v istem (28.) členu. — 39. Preden se rekvizicija izvrši, mora civilni komisariat obvestiti odsotnega lastnika o zahtevi po rekviziciji s priporočenim pisnom in s polnjenim prejemom. Lastnika je treba obenem povabiti, naj sporoči svoje ugovore v tej stvari v 10 dneh po naznanitvi, ako se lastnik nahaja v kraljestvu. Naj se mu tudi zatrdi, da se bo po preteku tega roka razkizacija izvršila izvršila brez nobenega oziroma. — 40. Pri obvestilu, o katerem je bila beseda v prejšnjem členu, naj civilni komisar povabi odsotnega, da mu podrobno ob razloži, ako se misli upirati zahtevati po rekviziciji, vzroke svojih odsotnosti iz Trsta, in da mu ravno tako označi rok, v katerem se bo mogel povrniti, sledenji, da mu navede vsa dejstva, ki utemeljujejo njegovo izjavo, da se misli povrniti v Trst. Civilni komisar v Trstu bo imel ukreniti vse potrebno, da se ovrjijo izjave odsotnega. — 41. Odsotnemu ni dovoljeno, da bi se izognil rekviziciji, prosti, naj se pustijo nerabljivi prostori za njegovo rabo, češ da jih ima sam namen dati pozneje v najem drugim osebam. — 42. Civilni komisar za Trst in okolico naj zavrne prošnjo odsotnega in naj izvrši rekvizicijo v slučaju, o katerem je bila beseda v prejšnjem členu. Poleg tega pa tudi še v nastopnih slučajih: a) ako se ugotovi, da je odsotnost nepravilna, a izjava o stalni povrnitvi v Trst neresnična in neutemeljena; b) ako je rok do poteka najeminske pogodbe, ki jo je sklenil najemnik ali podnajemnik, krajši od 6 mesecev. O rekviziciji se mora odsotni nemudoma obvestiti, a on se ima, v zmislu čl. 39, pravico pritožiti na glavni civilni komisariat. — 43. Določbe tega poglavja se lahko razširijo z naredbo glavnega civilnega komisarijata tudi na druge občine na Primorskem. — III. poglavje. — O pritožbah in kaznih. — 44. Proti odredbam glavnega civilnega komisarijata, ki bodo izdane v svrhu izvršitve pričujočega odloka, ni dopuščena nobena pritožba. Proti odredbam civilnih komisarjev, ki jih izdajajo pri izvr-

ševanju odloka, so dovoljene pritožbe ničnosti na glavni civilni komisariat za Primorsko. Te pritožbe se imajo predložiti, izvzemši določbe čl. 39, in 42, v desetih dneh, računajoč od dneva naznanitve določne odredbe. Proti presodbi glavnega civilnega komisarijata ni dopuščeno nobeno nadaljnje postopanje. — 45. Prestopki proti določbam pričujočega odloka bodo kaznovani od civilnega komisarija za Trst in okolico z zaporo do 14 dni ali pa z globo, ki je za prestopke proti čl. 23. od 300 lir do 5000 lir, za prestopke proti čl. 30. 32. in 35. od 600 do 10.000 lir, za prestopke proti čl. 27. od 2000 do 12.000 lir in za prestopke proti čl. 28. od 1000 do 10.000 lir. — 46. Pričujoči odlok ima polnopravno veljavo začeti s dnem njegove priobčitve v uradnem listu za Primorsko. — Trst, 4. avgusta 1920. — Glavni civilni komisar: Mosconi.

Iz tržaškega življenja
K zadnjim umorom. Vse mesto se nahaja še vedno pod vtiskom aretacije De Vittisa in Pennette, preteznega edvetnika. Oba lahkoživeca sta zaprta v ul. Coroneo, kjer se vrši tudi njihova zasliedovanje. Odločno zanikata, da bi bila ona morila Davanza. Ravno tako je zaprta tudi ljubica De Vittisa, Adeleja Guidelli. Tudi ona je bila zaslišana. Misli se, da se ni nikakor udeležila umora niti sleparij, ki jih je zagrešil njen ljubavnik. Radi tega bo ta vesela frakcija najbrže v kratkem spet na svobodi. Kolikor se tiče umora v ul. Ghega, se mora reči, da se ni zgodilo ničesar značilnega in važnega na poti k odkritju zločinca ali zločinke. Tajinstveno osebo Beatrice Tomas, tisto veselo žensko, ki je bila tisto usodepolno noč v trgovini z rakijem Marrellijem in ki mora vedeti, kdo in kako je izvršil umor, oblasti pridno iščejo, ali do sedaj zastoj. Zadržuje se pa, da je policija na pravi poti in da se ji bo v najkrajšem času posrečilo najti ta ključ do cele tajne.

Samomer z žepnim nožem. Dvajsetletni Stefan Kosč se je že nekaj časa lečil v tukajšnji bolnišnici pri Sv. Magdaleni. Ker je bila njegova bolezen neozdravljiva jetika, mu seveda ni slo na belje. Kosč si je bil veser svojega položaja, kar ga je gnalo v obup. Včeraj ob 6 zjutraj je vzel žepni nož in si je prerazel z njim žilo na vratu, hoteč pospešiti sicer neizogibno smrt. Takoj so mu prišli na pomoč, toda neresni bolnik je vendar izkrcaval in umrl. Pokojni je bil oženjen in njegova žena leži v isti bolnici tudi od jetike.

Avtomobilne gume sta nesla na hrbtu po Rocoli prošle noči neki Viktor Parovel in Karol Branjnič oba iz Rocola, Molino a vento. Nesreča pa je hotela, da so ju zasačili rocolski orožniki, ki so ju seveda vprašali ne samo kam neseta te gume, temveč predvsem odkod jih imata. Ker niso dobili zadovoljivega odgovora, so aretirali oba. Preiskava, ki so jo uvedli orožniki takoj drugi dan, je ugotovila, da so bile gume last Karla Brana, ki ima garažo v Rocolu. Gospodar garaže je izjavil, da so gume njegove in da mu je zmanjkalo še drugih šest in en magnet vreden 3000 lir. Aretrirana sta priznala tatvino treh gum, ki so jih našli pri njih, dočim sta rekla, da nimata nič opraviti z drugimi tatvinami v rečni garaži.

Nesreča s kolesom. Včeraj so pripeljali v tukajšjo bolnišnico kamnoseka Vincenca Stacula, doma iz Medeje v primorski Furlaniji. Imel je razne rane po telesu, med katerimi je bila najtežja na hrbtenici, ki mu je bila zlomljena. Nesrečen se je peljal na kolesu po mostu na Teru. Nasproti mu je prišel voz in moral se mu je ugniti. Pri tem je prišel tik ob mostno ogrado. Ta pa je bila zelo nizka. Radi tega se je Stacul preuknil čeznjo in padel v hudournik.

Kamijon je povozil na miramarski cestvi nekega Viktorja Pangercja iz Škorklje. Sv. Peter št. 99. Pangerc je bil ranjen na čelu in je moral v bolnišnico.

Nesreča pri delu. Ludoviki Okruss stari 29 let, stanujoči v Rojanu — Scala Santa št. 260, je padla deska na glavo, ko je delala v šilošu. Odpeljali so jo v bolnišnico.

Padeč s tramvaja. Ko je hotela izstopiti Helena Soris iz tramvaja v bližini sv. Andreja, je padla čer si zvil desno nogo. Odpeljali so jo v bolnišnico.

Dopisi
Strah pred spominskih napisi. Na zvoniku v Lindardu, pri Pazinu, je bil vklesan na spominski plošči napis: »Na čast i slavo Božijue« glagolski, a »zgradila občina« v latinici. Ta napis je udarjal v oko posebno našim sosedom italijanske narodnosti (Mimogrede rečeno so v Lindardu 4 italijanske rodnine okolu 15 glav, Jugoslovencev pa je 1300 glav. Italijani iz krajevine ne bi morda niti šli za tem, ali domači niso mogli prenašati. Posebno gospod Karleto, ki je zvesto služil avstrijskemu cesarju in je hotel tudi s spomenikom proslaviti avstrijsko vojsko, je gledal ta napis z mrčim očesom in ni si dal miru, dokler ni uničil tega napisu.

V nepristnosti župnika je neki vojak okolu 11. ure izbrisal napis z detlom. To delo je delo vladsko in dokazuje, česa se moderne države poslužujejo, da uničavajo spomenike drugih narodnosti, ali — zastoj je njihov trud!

V Lindardu ostanje živi spomeniki in to čvrsti in trdni, a poleg teh tudi še spomeniki, pisani z glagolico. N. pr. krstina knjiga iz leta 1590 1650 in po piliki tudi glagolski napisi v cerkvah-podružnicah.

Radi proslave sv. Cirila in Metoda ječi 8 mladenčev v pazinskem zaporu, a dva so odvedli v Koper in sam Bog vedi, kdaj se povrnejo? Kaj so zakrivali? Nič drugega, nego da so pevali svoje pesmi in zaklicali »slava sv. Cirilu in Metodu!« Da so zaprli, to je delo domačih Italijanov, naših — dobrih sosedov, ki bi nas, ako bi mogli, ne pustili niti dihati. Oblasti verujejo njim, nam pa nič!

S Pomjansčine. Hišna preiskava se je izvršila po orožnikih v župniščih Pomjan in Kerkavce; v Smarjah je izostala, ker je bil župnik slučajno odsoten. Isto se je vršilo v privatnih hišah nekaterih naših esumljenih mož. Našli niso nikjer ne granat, ne bomb in ne družega

razstreljiva. Le v cerkveni blagajni v Kerkovcih so dobili Lir 340 drobiža cerkvene mlačiče, ne ki je bila ravno pobrana iz cerkvene puščice in se je imela zamenjati pri domačih. To so orožniki čdesli; da jo zamenjajo v Kopru. Vsled tega je nastala v razgredih možganih nekaterih Koprčanov domišljia in govorica, da je imel g. dekan Skerbec Lir 8000 »tega grobiža za Jugoslavijo in da so ga p. enali. To domišljijo je menda razbomnal v svet tudi Piccollo.

Za tiskovni sklad „Edinosti“
— Zigman Marija, Koče 5 L.

DAROV!
— Za Pipčarje nabrali fantje ta pravi v Črnom vrhu 18. julija 25 lir.

Borzna poročila
Trst, 12. avgusta 1920.

Jadranska banka	490
Gerolimich	1960
Cosulich	532
Libera Tristina	744
Lloyd	2115
Lussino	2300
Martinolich	373
Oceanica	480
Premuda	565
Tripeovich	575
Ampela	625
Cement Dalmatia	336
Cement Spalato	390
Krka	502

Tuja valuta na tržaškem tigu:

Trst, 12. avgusta 1920.

Neprepčatene krone	9.60—10.50
avstrijske nemške krone	9.60—9.80
čehoslovške krone	36.—37.—
dinarji	84.—86.—
leji	45.—45.50
marke	43.50—47.—
dolarji	19.60—19.80
francoski franki	142.50—143.—
švicarski franki	323.—335.—
angleški funti papirnati	71.50—72.50
rublji	23.—27.—

Zadruga trgovskih in svobodnih obrtov v Idriji naznanja tužno vest, da je njen načelnik, gospod

Andrej Primožič
trgovec in posojnik v Idriji

dne 7. avgusta 1920, kot žrtev svojega poklica izdihnil svojo blago dušo.

Priporočamo ga v trajen spomin. IDRIJA, 8. avgusta 1920.

ODBOR.

MALI OGLASI

UREDNIK s potrebno izobrazbo, zmožen v samostojnem delu, dober poznavalec tržaškega mesta in življenja, se sprejme takoj v službo. Plača po dogovoru. Kje, pove uredništvo »Edinosti« od 10—12 in 18—21.

KUPUJEM vreče in cunjce. Babič, Molin grande št. 20. 114

IZKUSENA babica sprejema noseče na dom. Ul. Chiozza 50, pritičje levo. 115

GLASOVIR, modern, jako kratak, v najboljšem stanju, prodam po zelo ugodni ceni. Ul. Raffine, ul. 5, II n., vrata 8. 1

GLASOVIR skoraj nov in dobro ohranjen prodam po ugodni ceni. Danilo Načinović, gimnazijalec, Kršan Istra. 102

PIANINO glasovir kupim. Miroldilnica Zg., Trst ulica XXX. oktobra 8. 83

Izgubil sem

lovskega psa

nemške resaste pasme (Stichelhaar). Pes je dolgočas rujar, star 15 mesecev in čuje na ime »Lord«. Na ovratniku ima ljubljana o marko. — Kdor ga dovede lastniku Alo ziju Goriju na Preški, dobi 100 lir nagrade.

Proda se

srednje posestvo

obstoječe iz 2 hiš št. 8 in 9. — Hiša št. 9 je pripravna za gostilno; z gospodarskimi poslopji in 18 zemljiškimi parcelami. Pogoji se dobe pri lastniku

Antonu Perharcu v Vipavi.

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30,000,000. Rezerve K 10,000,000. Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatica, Sarajevo, Split, Sibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge
na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3 1/2 % a v bancogiro prometu po 8 %.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes). Bančni prostori v Trstu se nahajajo: ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: štev. 1463, 1793, 2676.

Blagajna posluje od 9 do 13

(Dalje.)

PODLISTEK</